

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

24 iunie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte –Constantin Alerguș,

Judecători – Liliana Catan, Iurie Diaconu, Dumitru Mardari și Iurie Bejenaru

a judecat în ședință, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de avocatul Vasile Bobeica în numele inculpatei Dana Caisîm, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 29 ianuarie 2014, pe cauza penală în privința lui

Caisîm Dana Dementii, născută la 03 ianuarie 1987,
originară și locuitoare al s. Hîrbovăț, r-l Anenii Noi.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- *Instanța de fond* - 09.04.2012-02.11.2012;

- *Instanța de apel* - 28.11.2012-19.03.2013;

- 30.09.2013-29.01.2014;

- *Instanța de recurs* - 28.11.2012-19.03.2013;0

- 25.03.2014- 24.06.2014;

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Anenii Noi din 02 noiembrie 2012, Caisîm Dana a fost achitată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, pe motiv că fapta nu întrunește elementele constitutive ale acestei infracțiuni.

Acțiunea civilă înaintată de Dragoș Ioan a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Instanța de fond a stabilit, că Caisîm D. a fost învinuită de către organele de urmărire penale de faptul că, la începutul lunii septembrie 2011, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, aflîndu-se în or. Satul Mare, România, știind că Dragoș I. dorește să procure două tractoare de producție rusească de model T-150, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul că i-a găsit asemenea tractoare în r-nul Anenii Noi, R. Moldova, a cerut și a primit de la el suma de 7000 euro. Ulterior, venind în R. Moldova, deși nu a procurat nici un tractor, continuîndu-și intențiile criminale, l-a asigurat de Dragoș I. că a procurat tractoarele, i-a comunicat că pentru transportarea lor în România mai este nevoie de 2150 euro și alte cheltuieli de drum. Astfel, în luna octombrie 2011 ea a primit de la Dragoș I. prin transfer 2915 euro. Primind banii, Caisîm D. sub diferite pretexte că este bolnavă și este plecată în Federația Rusă, evita discuțiile cu Dragoș I. , astfel în urma acțiunilor ilegale ale lui Caisîm D. lui Dragoș I. i-a fost cauzat

prejudiciu material în suma totală de 9915 euro, ce echivalează cu 162.154 lei MD.

3. Sentința a fost contestată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Caisîm D. să fie condamnată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 10 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții administrativ-economice de dispoziție pe un termen de 4 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis pentru femei. Acțiunea civilă să fie admisă integral.

În motivarea apelului s-a invocat, că instanța de fond eronat a pus la baza sentinței numai declarațiile persoanei achitate, ignorând declarațiile martorului Burlac G. și a concluzionat că între declarațiile părții vătămate și a martorilor Burlac G. și Rus I. sunt contradicții, dar nu le-a indicat. În opinia apelantului, vinovăția lui Caisîm D. în comiterea infracțiunii imputate este confirmată prin declarațiile acesteia, declarațiile părții vătămate, martorilor Burlac G., Rus I., și actele ce confirmă transferurile bănești.

3.1 Avocatul Adrian Lebedinschi în numele părții vătămate de asemenea a declarat apel, solicitînd casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Caisîm D. să fie condamnată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, invocînd că cumulul de probe administrat pe parcursul urmăririi penale și cercetării judecătorești confirmă vinovăția lui Caisîm D. în cele incriminate.

4. Prin decizia din 19 martie 2013 Curtea de Apel Bender a respins ambele apeluri ca nefondate și a menținut sentința de achitare.

Pentru a pronunța această decizie instanța de apel a concluzionat, că instanța de fond corect a dat apreciere tuturor probelor și reieșind din circumstanțele cauzei corect a achitat-o pe Caisîm D. de învinuirea adusă de acuzatorul de stat în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal. În opinia instanței de apel acuzațiile aduse lui Caisîm D. nu au fost confirmate prin probe ce ar dovedi cu certitudine însușirea în mod ilicit a banilor de la Dragoș I., declarațiile părții vătămate, precum că i-a transmis bani în sumă de 7000 euro lui Caisîm D.D. pentru ca ultimă să-i procure două tractoare din R. Moldova, de asemenea nu au fost probate în instanță.

Instanța de apel a considerat, că instanța de fond corect a respins declarațiile martorilor Rus I. și Burlac G. ca fiind date de persoane cointeresate în cauza dată. Mai mult ca atât, pe parcursul urmăririi penale Caisîm D. a declarat, că Dragoș I. a avut cu ea o relație, a organizat căsătoria ei cu cet. Buzi Attila pentru ca ea să se afle mai mult timp în România. Aceste fapte nu au fost verificate de organele de urmărire penală, or pentru a confirma sau infirma versiunea inculpatei urma să

fie cercetată și respectiva persoană - Buzi A., cu care se află în relații de căsătorie pînă în prezent.

5. Împotriva deciziei a declarat recurs ordinar procurorul Cătălin Scutelnic, care a invocat temeiul de casare prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, solicitînd casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet. În susținerea recursului a indicat:

- aprecierea eronată a declarațiilor părții vătămate, martorilor Rus I. și Burlac G., cu admiterea doar a declarațiilor inculpatei și respingerea neîntemeiată a probelor acuzării;

- instanța invocînd existența divergențelor între declarațiile martorilor și părții vătămate, nu a concretizat în ce constau anume ele;

- este eronată concluzia instanței cu privire la existența relațiilor ostile;

- aprecierea eronată a transferurilor bănești;

- instanța nu a ținut cont de elementele laturii obiective a componenții de infracțiune prevăzută la art. 190 Cod penal.

5.1 Decizia instanței de apel a fost contestată și de către avocatul Adrian Lebedinschi în numele părții vătămate, care a solicitat casarea acesteia cu dispunerea rejudecării în alt complet de judecată, invocînd aprecierea eronată a circumstanțelor și probelor cauzei, și că instanța nu s-a expus asupra celor 2915 euro, în acest mod instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice materialele cauzei, fiind expusă neclar.

6. Prin Decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 02 iulie 2013 au fost admise recursurile ordinare declarate, casată total decizia și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

În argumentarea soluției instanța de recurs a invocat, că instanța de apel fără a indica motivele pentru care instanța a respins unele probe aduse în sprijinul acuzării și fără a argumenta prin ce sunt relevante pentru cauza dată comentariile din literatura juridică aduse de instanța de fond, a menținut sentința.

Colegiul a considerat prematură concluzia instanței de apel cu referire la achitarea lui Caisîm D., de comiterii infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, din lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii deoarece, instanța de apel nu s-a expus asupra transmiterii sumei de 7000 euro de către partea vătămată inculpatei pentru ca ultima să procure cele două tractoare din R Moldova.

În opinia Colegiului, instanța de apel excluzînd proba decisivă prezentată de partea acuzării - chitanțele de transfer bănesc a sumei de 2565 euro, nu putea să-și bazeze soluția în exclusivitate pe declarațiile inculpatei considerîndu-le veridice,

iar declarațiile martorilor Rus I. și Burlac G. să le aprecieze critic, fără o argumentare motivată. Instanța de recurs a reținut că instanța de apel a lăsat neelucidate următoarele fapte: relațiile ostile dintre inculpata și partea vătămată și martora Burlac G., recepționarea de către inculpată a 2615 euro, transmiterea a 7000 euro în prezența a 2 martori, scopul transmiterii a acestor bani, ce a dus la adoptarea unei hotărâri de achitare.

Colegiul a constatat, că la examinarea cauzei în instanța de apel nu a respectat cerințele de judecare a apelului conform art. 414 Cod de procedură penală și nici prevederile art. 336 Cod de procedură penală, privind consemnarea în procesul verbal al ședinței de judecată, desfășurarea ședinței de judecată și reflectarea reală a acesteia.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 29 ianuarie 2014 s-au admis apelurile declarate, casată integral sentința, rejudecă cauza cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Caisîm Dana a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 190 al. 5 al CP al RM la 8 (opt) ani închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții administrativ - economice de dispoziție pe un termen de 2(doi) ani.

Acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată s-a admis parțial cu încasarea de la Caisîm Dana în folosul lui Ioan Marin Dragoș a sumei de 9615 (nouă mii șase sute cincisprezece) Euro sau echivalentul în lei în sumă de 157205, 25 (una sută cincizeci și șapte mii două sute cinci lei, 25 bani) cu titlu de prejudiciu material, și 10000 (zece mii) lei RM cu titlu de prejudiciu moral, în rest pretențiile s-au respins.

7.1. La rejudecarea cauzei instanța de apel a constatat că, partea vătămată Ioan Marin Dragoș în perioada anului 2011 a cunoscut-o pe Dana Caisîm prin soțul ei Attila Buzi și Galina Burlac. Inculpata cunoștea că soțul ei lucrează la partea vătămată care dorea să cumpere două tractoare. La începutul lunii septembrie 2011 inculpata i-a comunicat părții vătămate că a găsit două tractoare în Anenii Noi și a cerut bani de la partea vătămată, pentru a achiziționa mijloacele de transport, iar în prezența Calinei Burlac și Ilie Rus partea vătămată a transmis inculpatei 7 000 euro. A doua zi inculpata a plecat în Republica Moldova. La sfârșitul lunii septembrie - începutul octombrie 2011 inculpata cerea bani de la partea vătămată pentru a aduce tractoare în România. Partea vătămată Ioan Dragoș i-a transferat inculpatei Dana Caisîm suma de 2615 euro în câteva tranșe, dar nu a păstrat toate bonurile de transfer. După ce i-au fost transferați banii inculpata nu mai răspundea la telefon. Ulterior i-a comunicat, că se află în Federația Rusă. Peste un timp a primit un telefon de la o prietină a inculpatei care a mai cerut 300 euro pentru Caisîm Dana deoarece ea este bolnavă.

Atunci, Dragoș a discutat cu Rus Ilie și a stabilit, că Caisîm Dana se află în Anenii Noi, iar la 03 ianuarie 2012 împreună cu Galina Burlac și Ilie Rus s-au deplasat la Caisîm Dana acasă în satul Hîrbovăț raionul Anenii Noi. Inculpata văzîndu-i era agresivă, la întrebarea părții vătămate a comunicat, că nu exista nici-un tractor și ea a investit banii în afaceri, a promis că pînă la ora 14.00 va restitui banii. Partea vătămată a fost nevoită să aștepte două zile apoi s-a adresat la poliție. Ulterior s-a întîlnit cu inculpata într-un restaurant, inculpata nu era singură stătea cu un domn pe numele Victor, care l-a sfătuit să se întoarcă în România.

7.2. În motivarea soluției instanța de apel a menționat, că cercetînd amănunțit aspectele învinuirii înaintate inculpatei prin aprecierea conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală a fiecărei probe din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei și toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, a constatat ca fiind dovedită pe deplin vinovăția Danei Caisîm în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 al.5 Cod Penal – escrocheria, adică dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere săvîrșită în proporții deosebit de mari, fiind puse la bază următoarele probe: *declarațiile inculpatei Caisîm Dana, prin declarațiile părții vătămate Ioan Marin Dragoș date suplimentar și în cadrul instanței de apel, a martorilor Rus Ilie, Burlac Galina, a transferurilor bancare efectuate pe numele inculpatei Caisîm Dana de către Ioan Marin Dragoș și anume.*

Instanța de apel a apreciat ca incorectă concluzia instanței de fond, conform căreia a fost admisă versiunea inculpatei „*precum că acțiunile părții vătămate nu au fost decît o răzbunare pentru faptul, că inculpata nu dorea să fie amanta acestuia,*”, din considerente că, instanța de judecată invocînd existența divergențelor între declarațiile martorilor și a părții vătămate nu a indicat în ce constau aceste divergențe, făcînd niște concluzii la general, concluziile cu privire la existența relațiilor ostile dintre martorul Burlac Galina și inculpata Caisîm Dana nu corespund probelor cercetate, deoarece însăși martora Burlac Galina a declarat că au fost prietene cu inculpata, iar la momentul audierii nu este nici într-o relație cu ea.

Colegiul a constatat, că instanța de fond în concluziile expuse nu s-a bazat pe probele cercetate, deoarece studiind partea descriptivă a sentinței, nu s-au regăsit expuse în declarațiile atât ale inculpatei Caisîm Dana cît și a martorului Burlac Galina careva informații cu privire la ostilitatea relațiilor existente între ele.

De asemenea, instanța de apel a mai menționat, că declarațiile martorilor Rus Ilie și Burlac Galina greșit nu au fost acceptate de către instanța de fond, menționînd că ei puteau fi influențați de către partea vătămată pe motiv că martorul Rus Ilie fiind angajatul ultimului iar, martora Burlac Galina fiind concubina lui Rus Ilie. Ar fi dependenți de ultimul, or acești martori au fost preîntîmpinați în

baza art. 312 CP pentru darea depozițiilor false. De către instanța de fond s-a omis faptul, că martorii au fost de mai multe ori audiați la urmărirea penală, iar analiza declarațiilor acestora nu indică la divergențe în cele expuse, sau omis și confruntările efectuate între martorii Rus Ilia și inculpata Caisîm Dana și între Burlac Galina și Caisîm Dana, unde martorii în mod repetat au relatat faptul transmiterii inculpatei a sumei de 7000 de euro.

La fel, Colegiul penal a menționat că, deși instanța de fond a admis probele de confirmare a transferării inculpatei a suma de 2615 Euro, în mod eronat a concluzionat asupra contrariului. Instanța de judecată practic a respins toate probele prezentate de către acuzare, fără însă a constata motive întemeiate ce ar condiționa aprecierea critică a acestora, considerînd veridice doar declarațiile inculpatei, prin care și se combate totalitatea probelor acuzării.

De asemenea, Colegiul penal a considerat, că instanța de fond nu a ținut cont și de elementele laturii obiective a componenței de infracțiune prevăzute la art. 190 Cod penal și anume, prin înșelăciune urmează a fi înțeleasă dezinformarea conștientă a victimei care constă în prezentarea vădit falsă a realității.

În același context s-a menționat că, înșelăciunea cu privire la promisiuni este în cazul în care făptuitorul face promisiuni false de la bun început ne avînd nici o intenție să-și onoreze angajamentul. Aceste promisiuni pot varia, de la caz la caz, însă anume acestea condiționează transmiterea banilor către făptuitor, iar partea vătămată pentru a economisi bani și timp se lasă convinsă de făptuitor că anume el este cel care îi va soluționa rapid și calitativ problema.

Colegiul penal a menționat că, instanța de fond nu a luat în considerație acele multe circumstanțe care denotă lipsa veridicității în declarațiile inculpatei Caisîm Dana și anume: inculpata Caisîm Dana a declarat că a plecat în România să se căsătorească cu Dragoș Ion, însă s-a căsătorit cu un alt bărbat, cu care conform declarațiilor sale s-a întîlnit de 2 ori, din ce reiese că ea nu a plecat în altă țară pentru a crea o familie ci pentru a câștiga bani.

De asemenea, Colegiul a reținut și faptul, că în cazul în care Dragoș Ioan ar fi avut scop de a se răzbuna pe Caisîm Dana el ar fi avut posibilitatea a denunța o simplă sustragere comisă de către de către inculpată, în cazul în care ea avea acces la bunurilor părții vătămate, și nu ar fi necesară inventarea de către partea vătămată a unei scheme atît de complicate.

La stabilirea măsurii de pedeapsă inculpatei s-au luat în considerație prevederile art.7,75,77 Cod Penal, ținîndu-se cont că inculpata este la prima abatere, se caracterizează pozitiv la locul de trai, de comiterea unei infracțiuni deosebit de grave, pedeapsa prevăzută pentru infracțiunea dată fiind de la 8 ani pînă la 15 ani închisoare.

Colegiul penal a considerat întemeiată pretenția încasării prejudiciului material probat la suma de 9615 euro sau echivalentul în lei al acestora la momentul intentării prezentei cauze, cât și a considerat necesară admiterea parțială a acțiunii în partea ce ține de prejudiciul moral dispunând încasarea a 10000 lei RM, în rest pretenția de încasare a prejudiciului moral s-a respins ca fiind exagerată.

8. Împotriva deciziei, avocatul Vasile Bobeica în numele inculpatei Caisim Dana, a declarat recurs ordinar, invocând temeiul de casare prevăzut la art.427 alin.1 pct.8) Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei și achitarea inculpatei din motivul lipsei în acțiunile acesteia elementelor infracțiunii prevăzute de art.190 alin. (5) Cod penal.

În susținerea recursului a invocat, că:

- nici acuzarea și nici partea vătămată nu au dovedit transmiterea sumei de 7000 euro;

- acuzațiile aduse lui Caisim D.D nu au fost confirmate prin probe ce ar dovedi cu certitudine însușirea în mod ilicit a banilor de la Dragos I.;

- instanța de fond corect a apreciat faptul ca acțiunile părții vătămate nu au fost alt ceva de cât o răzbunare pentru faptul, ca inculpata nu mai dorea sa fie amanta lui;

- instanța corect a apreciat critic declarațiile martorei Burlac Galina, or caracterul acestora demonstrează ca ea se afla in relații ostile cu inculpata;

- instanța de apel a reiterat lipsa probelor pe care urma sa se bazeze instanța de fond, dar totodată nici nu argumentează învinuirea în modul corespunzător;

- acțiunea principala in cazul escrocheriei, abuzul de încredere, nu a fost demonstrat, ca de alt fel și relațiile dintre partea vătămata si inculpată nu au fost stabilită cert;

- depozițiile martorilor convin intereselor părții vătămate din mai multe motive, atât în ce privește relațiile de serviciu si colaborare, cât și in ce privește relațiile de conviețuire si prietenie demonstrate pe tot parcursul urmării penale, ele fiind identice și în cadrul confruntărilor efectuate, iar omiterea acestora de către instanța de fond este logică, reieșind din lipsa de probe care ar confirma declarațiile menționate;

- apărarea considera, ca existenta unei promisiuni nu a fost demonstrată, cu atât mai mult nu a fost demonstrată nici necesitatea efectuării a astfel de acțiuni de către partea vătămata.

8.1. Asupra recursului a depus referință avocatul Lebedinschi Adrian în numele părții vătămate Dragoș Ioan – Marin, prin care a solicitat respingerea recursului declarat ca fiind inadmisibil, cu menținerea deciziei contestate.

9. Verificînd argumentele invocate în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul avocatului în numele inculpatei urmează a fi admis din următoarele considerente:

Potrivit art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.*

În acest aspect, Colegiul lărgit va statua și asupra respectării prevederilor art. (1) alin.(3) Cod procedură penală, care, referitor la scopul procesului penal, stipulează, *că organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sunt obligate să activeze în așa mod încît nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată.*

În susținerea recursului, se invocă temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală și dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor și a nevinovăției inculpatei Caisîm Dana, în comiterea infracțiunii imputate.

Instanța de recurs consideră, că în cauză este prezentă eroarea de drept menționată de recurent.

Din materialele cauzei rezultă că, instanța de apel nu a examinat cauza în privința lui Caisîm Dana sub toate aspectele, complet și obiectiv, cu respectarea prevederilor art. 414, 417 alin. (1) pct. 7) și 8) Cod de procedură penală și nu a făcut o analiză amplă probelor prezentate cu expunerea argumentărilor sale, iar probele administrate în cauză, nu au fost verificate și apreciate în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității lor, iar în ansamblu – în coroborare cu alte probe.

În aceeași ordine de idei, instanța de recurs concluzionează că, instanța de fond corect a conchis că învinuirea adusă lui Caisîm Dana nu este bazată pe probe, ce ar confirma vinovăția acesteia.

În cadrul cercetării judecătorești instanța de fond a constatat, că de către organul de urmărire penală nu s-au prezentat probe concrete în confirmarea faptului, că inculpata l-a asigurat pe pățimit în procurarea celor două tractoare și respectiv a primit în acest sens 7000 euro, că a dobîndit în mod ilicit banii de la Dragos I., acesta fiind și argumentul principal invocat de recurent.

Art.190 Cod penal prezumă, că dobîndirea ilicită a bunurilor urmează să fie înfăptuită prin înșelăciune și abuz de încredere, elemente ce au fost înscrinate inculpatei.

Sub acest aspect instanța de recurs menționează:

Latura obiectivă a escrocheriei se exprimă prin dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere. Astfel, elementul material se

realizează prin acțiunea de dobândire ilicită a bunurilor, fiind întregit cu altele două, conținute în textul normei de încriminare - înșelăciune sau abuz de încredere.

Prin dobândire ilicită a bunurilor legiuitorul prezumă un act opus celui licit, efectuat cu rea-credință, prin care făptuitorul obține (pentru sine sau pentru altul) transmiterea voită în proprietate, posesiune, detenție a bunului mobil sau imobil, altor valori străine sau dreptului asupra acestora.

Înșelăciunea întrunește în sine variate metode, procedee și tehnici de operare ale făptuitorului - denaturarea informațiilor despre sine, despre apartenența de firmă și posibilitățile financiare; dezinformarea victimei privitor la marfă, etc; ascunderea unor informații, fapte, împrejurări obligatorii pentru comunicare victimei ș. a;

Abuzul de încredere are la bază relațiile interpersonale stabilite între făptuitor și victimă, care la rândul lor au în suport relații de prietenie, de serviciu, de afaceri etc. care, cunoscând o anumită evoluție și având amprenta încrederii, sunt exploatate cu rea-voință de potențialul escroc a realizarea rezoluției infracționale.

Prin oricare dintre cele două modalități - înșelăciunea sau abuzul de încredere, care în realitate se și pot suprapune, făptuitorul induce victima în eroare, îi creează o falsă reprezentare a realității, indiferent de mijloacele utilizate, pentru a realiza transmiterea voită, sub incidența sa ori a altei persoane bunului sau dreptului asupra lui, ce aparține celui supus manoperelor frauduloase.

Pentru existența infracțiunii de escrocherie este necesar ca victima să fi fost indusă în eroare și să fi ajuns la o reprezentare greșită a unei situații sau împrejurări. Aptitudinea unui mijloc sau metode de a induce în eroare depinde și de personalitatea victimei, de gradul de instruirea educație, mediul din care provine, de starea psihică în care se găsea în momentul săvârșirii faptei etc.

Latura subiectivă a infracțiunii se manifestă prin intenție directă.

Luând în considerație cele reiterate mai sus referitor la elementele infracțiunii imputate lui Caisîm Dana în raport cu hotărârile menționate, instanța de recurs susține poziția primei instanțe și anume că probele prezentate în ședința de judecată, care preponderent sunt probe ale acușării, nu demonstrează dobândirea ilicită a sumei de 7000 euro de către inculpată, ca de alt fel și transmiterea acestei sumei de bani de către pătitimit.

În acest context, instanța de recurs concluzionează, că în acțiunile inculpatei nu se conține latura subiectivă a infracțiunii incriminate, adică intenția de a dobîndi suma de bani, fără ca inculpata să-și onoreze obligația de a procura două tractoare odată ce nu s-a probat existența și a laturii obiective a infracțiunii incriminate care se realizează prin dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, iar înșelăciunea ca element al escrocheriei urma a

fi manifestată prin prezentarea unor date false sau prin ascunderea unor informații a căror anunțare era obligatorie.

Astfel, este eronată concluzia instanței de apel referitor la faptul, că instanța de fond nu a ținut cont de latura obiectivă a infracțiunii, ivocînd ipoteza abuzului de încredere stabilite între inculpată și victimă, care sunt create pe fonul atitudinii de prietenie, afecțiune între făptuitor și victimă.

Tot la acest capitol, Colegiul analizînd declarațiile părții vătămate și a martorilor Galina Burlac și Ilie Rus, atesta lipsa relațiilor amoroase, or, partea vătămată, cunoscînd-o pe inculpată de puțin timp și fiind soția angajatului său, Buzi Attila, care activează ca tractorist și paznic, i-a încredințat suma de 7000 euro inculpatei, fără întocmirea unei recipise, deoarece, după cum invocă partea vătămată „...că el avea încredere mare în ea”, fără a avea o relație amoroasă, atunci nu este clar, cum a fost obținută această încredere, or avînd încredere în ea, *pentru a se asigura*, după cum menționează partea vătămată în confruntare (f.d.53), la transmiterea banilor a solicitat prezența martorilor Galina Burlac și Ilie Rus.

Astfel, instanța de apel ajunge la niște concluzii contradictorii prin faptul că, în primul rînd argumentează prin depozițiile martorilor lipsa relațiilor între partea vătămată și inculpată, iar în al doilea rînd expune convingerea că anume ea este cea care îi va soluționa problema, devenind astfel absurdă necesitatea transmiterii banilor de către partea vătămată inculpatei - persoanei pe care puțin o cunoaște și cu care nu are nici o relație.

De asemenea, revenind la latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie, după cum s-a menționat mai sus, constă în aptitudinea unui mijloc sau metode de a induce în eroare care depinde și de personalitatea victimei, de gradul de instruirea educație, mediul din care provine, de starea psihică în care se găsea în momentul săvîrșirii faptei etc., prin urmare, instanța de fond corect a menționat că, partea vătămată neavînd o oarecare relație cu inculpata, fiind persoană matură, cu studii superioare, conducător la mai multe societăți comerciale, cu stare psihică normală, devine inexplicabil și îndoielnic faptul transmiterii unor sume de bani fără asigurarea efectivă a tranzacției.

Mai mult ca atît, în viziunea Colegiului devine inexplicabil acest fapt, cînd se pretinde, că banii au fost transmiși unei persoane puțin cunoscute, care potrivit materialelor cauzei este de o vîrstă destul de tînă, fără studii, fără careva obligații și activități pe teritoriul unei alte țări și de fapt aflată acolo temporar, în ospetie, fără careva activitate și pe teritoriul Republicii Moldova, fără careva experiență și cunoștințe în domeniul de afaceri, inclusiv ce ține de tehnică, cum sunt presupusele tractoare, etc.

Colegiul reține că, instanța de apel neîntemeiat a concluzionat că afirmația instanței de fond cu privire la faptul, că acuzarea nu a putut să demonstreze că Dragoș Ioan Marin a transferat inculpatei suma de 2915 Euro, deoarece instanța de fond, în decizie s-a expus clar și cert asupra faptului că, organul de urmărire penală, în învinuirea adusă, nu a prezentat probe concrete că „...Caisîm la asigurat pe Dragoș că a procurat tractoarele, iar pentru transportarea acestora mai avea nevoie de 2150 euro, plus alte cheltuieli de drum...”.

Astfel, instanța de fond a acceptat în acest sens probele acuzării referitor la transferul sumei de 2915 euro, confirmate prin bonurile transferurilor de bani „Western Union,, (f.d.76-77), sumă care a și fost confirmată de către inculpată, aceasta fiind transmisă de către partea vătămată ca cadou, dar nu pentru faptul, că inculpatul l-a asigurat ca deja a procurat tractoarele și mai are nevoie de bani pentru transportarea acestora din R. Moldova în România, prin urmare, poziția instanței de fond este expusă în această parte. Tot la acest capitol se reține și faptul, că conform bonului de transfer a banilor „Western Union,, de la 04.10.2011(f.d.77), este mențiunea „*prevenire fraude*”, la care partea vătămată nu a bifat mențiunea și nu a specificat scopul transmiterii sumei de bani.

Referitor la expunerea instanței de apel, precum că instanța de fond invocând existența divergențelor între declarațiile martorilor și a părții vătămate nu a indicat în ce constau aceste divergențe, făcând niște concluzii la general, Colegiul reține, că acestea de asemenea nu și-au găsit confirmare, deoarece instanța de fond a invocat aceste divergențe prin descrierea probelor, invocând esențialul acestora și anume (*f.d.5 verso a sentinței*):

**Procesul verbal de confruntare din 31 ianuarie 2012 între Galina Burlac și Dana Caisîm,* prin care s-a indicat, că inculpata la începutul lunii septembrie 2011 a primit de la partea vătămată 7000 euro pentru procurarea a două tractoare, iar la sfârșitul lunii septembrie 2011 a plecat acasă (f.d.39-42);

**Procesul verbal de confruntare din 31 ianuarie 2012 între Ilie Rus și Dana Caisîm* prin care s-a indicat, că inculpata la sfârșitul lunii septembrie 2011 începutul lunii octombrie 2011 a fost la Caisîm acasă și Ioan Dragoș i-a pus pe masă la bucătărie 7000 euro pentru procurarea a două tractoare. Inculpata a luat 7000 euro și le-a numărat. (f.d. 42 - 45);

**Procesul verbal de confruntare din 31 ianuarie 2012 între Ioan Dragoș și Dana Caisîm* prin care s-a indicat, că Dragoș prin intermediul Attila Buzi a făcut cunoștință cu Dana Caisîm.

La rîndul său inculpata a indicat, că a făcut cunoștință cu Dragoș prin intermediul Galinei Burlac fiind un timp „partenera de pat” a lui Dragoș, care i-a și propus să se căsătorească cu Attila, pentru a prelungi șederea în România. Dragoș a mai explicat, că în luna septembrie 2011 cu o zi înainte de a pleca în Republica

Moldova i-am transmis inculpatei 7000 euro pentru a procura două tractoare. Peste câteva zile Dana l-a sunat pe Dragoș și i-a mai cerut 2000 euro pentru a transporta tractoarele. Apoi partea vătămată a mai transmis 300 - 400 euro.

La confruntare inculpata a susținut, că transferul a fost cadou și nu pentru tractoare. Căsătoria cu Attila purta un caracter fictiv. (f.d.46-57).

Prin urmare, în cele relatate mai sus, sunt evidente divergențele referitor la luna transmiterii sumei de 7000 euro (*începutul lui septembrie, sfârșitul lui septembrie, începutul lui octombrie, cât și scopul acestei transmiteri*).

Nu și-au găsit confirmare nici concluziile instanței de apel referitor la faptul, că instanța de fond, contrar probelor cercetate, a invocat existența relațiilor ostile dintre martorul Burlac Galina și inculpata Caisîm Dana, deoarece însăși martora Burlac Galina a declarat că au fost prietene cu inculpata, iar la momentul audierii nu este nici într-o relație cu inculpata.

La acest capitol Colegiul constată că, conform procesului verbal de audiere a martorului Burlac Galina (f.d.50-51 v.1) ultima declară „...*După ce au fost transmiși banii eu m-am certat cu Dana..., m-am certa cu Dana în luna septembrie 2011, cu Dana nu m-am împăcat, când am dat declarații în luna ianuarie nu vorbeam cu Dana.....*”

Astfel, instanța de fond în concluziile expuse s-a bazat, în totalmente, pe probe administrate la caz, făcînd o analiză și apreciere veridică a acestora.

Colegiul de asemenea va susține poziția instanței de fond referitor și la inadmisibilitatea declarații martorilor Burlac Galina și Rus Ilie, deoarece faptul ca Rus Ilie si Burlac Galina sunt concubini, iar Rus Ilie concomitent și angajat la întreprinderea lui Ioan Dragoș este evident, că refuzul de a depune declarații convingătoare în folosul acestuia i-ar dezavantaja pe ambii, de aceea, anume acest fapt explica declarațiile în unison ultimilor.

Instanța de apel a considerat, ca acești martori fiind preîntîmpinați în baza art.312 Cod Penal pentru darea depozițiilor false, nu au omis divergente în cele expuse mai sus, iar repetarea declarațiilor în cadrul urmăririi penale și instanței de judecată nu are un efect ireversibil, datorita prevederilor art.312 Cod Penal.

În raport cu acestea instanța de apel reiterează de mai multe ori ca declarațiile acestora sunt identice și în cadrul confruntărilor efectuate, iar omiterea acestora de către instanța de fond este una evidenta, dat fiind lipsa de probe care ar confirma declarațiile menționate. Mai mult ca atît instanța de apel în acest context, în mod eronat a exclus careva posibile influente manifestate de partea vătămata, din motivul ca probele date (*confruntările si depozițiile martorilor Rus Ilie si Burlac Galina*) confirma veridicitatea declarațiilor pîrtii vătămate. Astfel instanța de apel compara doua probe asemănătoare și le analizează ca fiind veridice în raportul

uneia către alta, fapt ce doar ca consecința duce la aprecierea incorectă a relațiilor între aceștia.

Instanța de recurs, consideră argumentul instanței de apel inoportun, referitor la circumstanța care denota lipsa veridicității în declarațiile inculpatei Caisîm Dana și anume : „ *inculpata Caisîm Dana a declarat ca a plecat în România să se căsătorească cu Dragoș Ion, însă s-a căsătorit cu un alt bărbat care conform declarațiilor sale s-a întâlnit de 2 ori, din care reiese ca ea nu a plecat în alta țară pentru a crea o familie ci pentru a câștiga bani.* ”, din considerente că persoana cu care s-a căsătorit oferea posibilitatea de a rămîne în mod legal în România, iar întemeierea familiei cu partea vătămată era imposibilă, deoarece acesta era deja căsătorit.

Tot la acest capitol, Colegiul atrage atenția asupra cererilor depuse de către inculpată și avocatul acestuia (f.d.13, 22), prin care se solicită restabilirea f.d. 75 unde era anexată copia buletinului de identitate a părții vătămate, fapt confirmat prin borderoul dosarului, însă la materialele f.d.75 lipsește, copia buletinului fiind anexată ulterior, la insistența participanților la proces (f.d.29).

De asemenea, Colegiul menționează, că inculpata audiată la toate etapele de examinare a cauzei face aceleași declarații concludente, lipsind oricare divergențe care ar lăsa loc pentru diferite interpretări.

Instanța de fond a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, și a apreciat corect probele administrate, constatînd că acuzatorul de stat nu a prezentat probe incontestabile de acuzare a lui Caisîm Dana în cele înscrinate și astfel, corect a concluzionat, că fapta inculpatei nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

Probele administrate de către organul de urmărire penală și susținute de acuzatorul de stat, puse la dispoziție instanțelor judecătorești ierarhic inferioare, soluțiile fiind diferite, nu dau temei la o stabilire sigură a vinovăției lui Caisîm Dana în săvîrșirea infracțiunii incriminate.

În acest sens, instanța de recurs menționează, că *în conformitate cu prevederile art. 26 alin. (3) Cod de procedură penală și jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, sarcina probatoriului în ședințele de judecată în prima instanță și în instanța de apel revine acuzatorului de stat în virtutea funcției lui procesuale (art.51, 53, 320, Cod de procedură penală). Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, în hotărîrea Capcean contra Belgiei din 13 ianuarie 2005, a constatat că, „în materie penală, problema administrării probelor trebuie să fie abordată prin prisma art. 6 § 2 și e obligatoriu, **inter alia**, ca sarcina de a prezenta probe să-i revină acuzării”*

Mai mult ca atît, instanța de fond just a statuat, că acuzarea nu a prezentat probe pentru a demonstra prin care acțiuni sau inacțiuni inculpata a comis infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Pe lîngă cele enunțate, Colegiul evidențiază faptul că, aceleași probe prezentate de procuror au fost puse la baza cît a sentinței de achitare, atît și la decizia de condamnare emisă după remiterea cauzei la rejudecare.

Astfel, după o hotărîre de achitare pronunțată de prima instanță, acuzatorul de stat este obligat în instanța de apel să solicite o nouă audiere atît a inculpatului, cît și a martorilor acuzării, declarațiile cărora sunt probe în acuzare, pentru confirmarea sau infirmarea declarațiilor inculpatei cît și a părții vătămate, urma s-ă solicite efectuarea interceptărilor telefonice duse între aceștia, să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatei.

În speță, din motive necunoscute, nu a fost audiat presupusul soț al inculpatei Buzi Attila, la care toți participanții la proces fac referire, mai mult ca atît, audierea acestuia a fost solicitată de către avocat și inculpată (f.d.43 vol.), iar procurorul a solicitat respingerea demersului motivînd că acest martor nu este inclus în lista de probe.

Conform art. 93. alin. (1) și art. 95. alin.(2) Cod de procedură penală, *probele sînt elemente de fapt dobîndite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei; Chestiunea admisibilității datelor în calitate de probe o decide organul de urmărire penală, din oficiu sau la cererea părților, ori, după caz, instanța de judecată.*

Art.100 alin. (1) - *administrarea probelor constă în folosirea mijloacelor de probă în procesul penal, care presupune strîngerea și verificarea probelor, în favoarea și în defavoarea învinuitului, inculpatului, de către organul de urmărire penală, din oficiu sau la cererea altor participanți la proces, precum și de către instanță, la cererea părților, prin procedeele probatorii prevăzute de prezentul cod.*

Astfel, fiind respectat principiul contradictorialității, instanțele au asigurat posibilitatea reală părții acuzării să prezinte anumite probe în susținerea învinuirii aduse lui Caisîm Dana, care a fost achitată de către prima instanță, ceea ce acuzatorul de stat nu a făcut.

Rezumînd cele spuse și reieșind din probele prezentate de partea acuzării, care au stat la baza ambelor hotărîri, Colegiul constată legală și întemeiată concluzia instanței de fond privind adoptarea unei sentințe de achitare în privința inculpatei Caisîm Dana, de sub învinuirea de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod, deoarece fapta ei nu întrunește elementele infracțiunii.

Hotărîrea instanței de apel suferă și sub aspectul deficiența motivării acesteia.

Instanța de apel unilateral a făcut trimitere la unele probe din dosar, concluzionând că acestea confirmă vina lui Caisîm Dana în comiterea infracțiunii imputate, fără a verifica și aprecia în cumul toate probele acumulate la urmărirea penală și în ședințele de judecată.

În cazul în care instanța de apel nu este de acord cu aprecierea probelor de către instanța de fond și a ajuns la concluzia prezenței vinovăției a inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate, ea urma să dezvăluie această concluzie expunându-și punctul său de vedere asupra fiecărei probe aduse în sprijinul învinuirii și puse la baza sentinței de condamnare, fapt ce pe caz nu a avut loc, fiind înfăptuită o apreciere eronată și formală de ordin general a probelor și circumstanțelor cauzei penale.

Principiul procesului echitabil cere ca hotărîrea să fie motovată: justițiabilul trebuie să poată lua cunoștință de motivele care au determinat instanța să adopte una sau altă soluție și să poată să le conteste dacă sistemul juridic prevede o cale de atac împotriva acestei hotărîri. Lipsa motivării unei decizii judiciare poate pune în pericol dreptul la un proces echitabil (Hotărîrea CtEDO: R. Kaufman vs Belgia din 09.12.1986).

Jurisprudența CtEDO de asemenea, prevede că în baza aceleași probe nu poate fi emisă o hotărîre de achitare și ulterior de condamnare, fără ca instanța care condamnă persoana să nu cerceteze de sinestătător și să argumenteze concluzia sa de condamnare (hotărîrile CtEDO: Dănilă vs România din 8.03.2007; Spînu vs România din 29.04.2008).

În sensul art. 52 Cod penal, *se consideră componentă a infracțiunii totalitatea semnelor obiective și subiective, stabilite de legea penală, ce califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă.*

Potrivit art. 113 Cod penal, *calificarea oficială a infracțiunii se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători, iar noțiunea de calificare a infracțiunii cuprinde determinarea și constatarea juridică a corespondenței exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală.*

În contextul celor enunțate, Colegiul reține că, o hotărîre de condamnare nu poate fi bazată doar pe presupuneri, or prima instanță a ținut cont de aceste prevederi legale, precum și de principiul, că toate îndoielile apărute și care nu pot fi înlăturate, se tratează în favoarea inculpatei, și a adoptat soluția întemeiată.

În aceeași ordine de idei se mai rețin și prevederile pct. 6 al Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție „Privind sentința judecătorească” nr. 5 din 19 iunie 2006, din care rezultă, că *vinovăția persoanei în săvârșirea faptei se consideră*

dovedită numai în cazul când instanța de judecată a dat răspuns la toate chestiunile prevăzute în art. 385 Cod de procedură penală, călăuzindu-se de principiul prezumției nevinovăției, cercetînd nemijlocit toate probele prezentate, iar îndoielile, care nu pot fi înlăturate, fiind interpretate în favoarea inculpatului și în urma unei proceduri legale.

Prin urmare, Colegiul menționează că prima instanță a pronunțat o sentință legală, întemeiată și motivată, și în atare situație, se concluzionează, că apelul declarat de către procuror a fost greșit admis, iar recursul declarat de către avocatul Vasile Bobeică este întemeiat și urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei recurate și menținerea sentinței instanței de fond.

10. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Vasile Bobeica în numele lui Caisîm Dana, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 29 ianuarie 2014 și menține sentința Judecătoreiei Anenii - Noi din 02 noiembrie 2012, prin care Caisîm Dana a fost achitată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, pe motiv ca fapta acesteia nu întrunește elementele constitutive ale componenței de infracțiune.

Caisîm Dana urmează să fie eliberată din penitenciar, dacă nu execută pedeapsa în baza în altor hotărîri judecătorești.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată publicată la 15 iulie 2014.

Președinte

Constantin Alerguș

Judecători

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Dumitru Mardari

Iurie Bejenaru